

Startside>Familierechtlige forhold og arv>Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Belgien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Forældremyndigheden udgør en juridisk mekanisme til beskyttelse og repræsentation af barnet, indtil barnet er blevet myndigt eller myndiggjort. Den vedrører barnet og barnets aktiver. Forældremyndigheden er behandlet i civillovbogens artikel 371 til 387b og 203.

Forældremyndigheden udøves automatisk af barnets juridiske forældre, dvs. de personer, der anses som barnets juridiske forældre i henhold til loven som følge af et blodsbeslægtet faderskab, moderskab eller fælles forældreskab eller et faderskab, moderskab eller fælles forældreskab som følge af adoption eller i henhold til loven. Skulle de biologiske forældre ikke være de anerkendte juridiske forældre, har de ikke forældremyndigheden.

Barnet er underlagt faderens og moderens myndighed indtil myndighedsalderen (18 år), eller indtil det opnår myndighed. Beslutninger vedrørende barnets bolig, underhold, sundhed, opsyn, opdragelse, uddannelse eller udvikling påhviler forældrene (civillovbogens artikel 203).

Blandt de forskellige aspekter af forældremyndighed kan nævnes myndighed over barnets person, forvaltning af barnets aktiver og særlige rettigheder, der knytter sig til forældremyndigheden. Myndighed over barnets person kan underinddeles i "retten til at bo sammen med barnet" (dvs. at drage omsorg for barnet, følge det, træffe opdragelsesmæssige beslutninger som følge af barnets tilstedeværelse i hjemmet) og "retten til opdragelse" (der indebærer beslutninger i forhold til barnets underhold, opdragelse og uddannelse). Hvad angår forvaltning af barnets aktiver, skelnes der mellem retten til at forvalte barnets aktiver og forældrenes brugsret til barnets aktiver. Endelig omfatter de særlige beføjelser forældrenes rettigheder i forhold til barnets ægteskab, adoption og myndiggørelse.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældremyndighed over et mindreårigt barn udøves normalt af barnets forældre i fællesskab. Uanset om forældrene lever sammen eller ej, eller om de er gift eller ej, udøver de i fællesskab de forskellige beføjelser i relation til forældremyndigheden (civillovbogens artikel 373 og 374), hvis slægtskabet med barnet er fastslået for begge parter vedkommende.

Hvis slægtskabet ikke er fastslået for både faderens og moderens vedkommende, eller hvis en af dem er afdød ved døden eller er ude af stand til at give udtryk for sin vilje, udøver den anden forældremyndigheden alene.

Hvad angår tredjemand (i god tro), forventes begge forældre at handle med den andens samtykke, når de alene træffer en beslutning i deres egenskab af indehaver af forældremyndigheden (artikel 373 i civillovbogen).

Hvis forældrene ikke er enige om barnets bopæl, om vigtige beslutninger om barnets sundhed, opdragelse og uddannelse, fritid eller om barnets religiøse eller filosofiske overbevisning, eller hvis retten finder denne enighed i modstrid med barnets interesser, kan retten give den ene forælder eneforældremyndighed over barnet.

I dette tilfælde bevarer den anden forælder i henhold til de fastlagte betingelser 1) retten til opsyn, hvilket betyder, at han/hun har ret til at blive orienteret om barnets situation og rette henvendelse til den kompetente familieret, når han/hun mener, at den anden forælder ikke har handlet i barnets interesse, 2) retten til samkvem. Samkvem kan kun afvises, hvis der foreligger meget alvorlige grunde (civillovbogens artikel 374).

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis der hverken er en fader eller en moder, der er i stand til at udøve forældremyndigheden, vil der blive udpeget en værge (civillovbogens artikel 375).

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Forældrenes separation eller skilsmisse påvirker i princippet ikke reglerne om tildeling af forældremyndighed. Det retlige princip er fælles forældremyndighed (se punkt 2). Det betyder, at de begge udøver og fortsætter med at udøve de rettigheder, der følger med forældremyndighed, og ingen af forældrene kan alene træffe en beslutning, der forhindrer den anden i at udøve disse rettigheder. De skal således have den anden forælders samtykke for at kunne handle.

Hvad angår forældremyndigheden, træffer den forælder, som barnet bor hos, når som helst beslutninger, der vedrører daglige rutiner, social omgang osv. Forældrene kan indbyrdes blive enige om de nærmere principper for udøvelse af forældremyndigheden i barnets interesse.

I modsat fald skal der rettes henvendelse til retten. Retten kan beslutte at give den ene af forældrene eneforældremyndighed (se punkt 2).

De nærmere retningslinjer for barnets bopæl, sted for registrering i folkeregister og forældrenes bidrag til barnets underhold, opdragelse og uddannelse skal fastsættes.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældrene er ikke forpligtet til at gå familierettens vej, men kan indgå en registreret privat aftale, der løser spørgsmålet om forældremyndigheden til barnet. Forældrene kan på et hvilket som helst tidspunkt, herunder under proceduren, henvende sig til en godkendt og uddannet mægler på området (advokat, notar eller anden godkendt mægler) (retsplejelovens artikel 1730).

Hvis de ønsker at kunne tvangsfuldbyrde aftalen, skal de fremlægge aftalen for den kompetente familieret, der undersøger, om den er i barnets interesse.

I tilfælde af skilsmisse på grund af et uopretteligt samlivsoophør (se "Skilsmisse - Belgien") kan forældrene på et hvilket som helst tidspunkt under proceduren anmode familieretten om at godkende aftalen om foreløbige forholdsregler vedrørende børnene. Retten kan afvise at godkende aftalen, hvis den er i modstrid med barnets interesser.

I tilfælde af skilsmisse efter fælles samtykke (se "Skilsmisse - Belgien") skal forældrene i de aftaler, de indgår før skilsmissen, angive foranstaltninger vedrørende forældremyndigheden (udøvelse af forældremyndighed, ret til samkvem, forvaltning af barnets aktiver) og reglerne for hver forælders bidrag til barnets underhold, opdragelse, sundhed, uddannelse og udvikling under skilsmisseproceduren og efter. Statsadvokaten afgiver udtalelse, og familieretten kan ophæve eller ændre bestemmelser, der er i modstrid med mindreårige børns interesser. Retten bevilger skilsmisse og godkender aftalerne om mindreårige børn.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Så snart der er indgivet en begæring, underretter justitssekretæren parterne om muligheden for at benytte mægling, forlig eller anden mindelig løsning (retsplejelovens artikel 1253b/1). Derudover kan retten på et hvilket som helst tidspunkt foreslå parterne at undersøge muligheden for forlig eller mægling og – såfremt parterne er enige – opgive sagen, således at parterne kan undersøge, hvorvidt det er muligt at indgå en aftale, eller om mægling kan føre til en løsning, eller indbringe sagen for kammeret for mindelig løsning (retsplejelovens artikel 1253b/3).

Har parterne indgået en aftale, godkender retten denne, medmindre den klart er i modstrid med barnets interesser (retsplejelovens artikel 1253b/2).

Parterne kan ligeledes foreslå udenretslig mægling (retsplejelovens artikel 1730). En aftale, der indgås via en godkendt mægler, kan også gøres til genstand for godkendelse på ovennævnte vilkår.

Endelig er der intet, der forhindrer parterne i at høre eksperter (socialrådgiver, psykolog, børnepsykiater) for at få en ekspertudtalelse, eller bede om, at der udpeges en ekspert inden for rammerne af den retslige procedure. Inden for rammerne af ovennævnte procedure kan statsadvokaten henvende sig til de sociale myndigheder for at få oplysninger om børnene, og retten tager højde for de synspunkter, børnene giver udtryk for (retsplejelovens artikel 1253b/6).

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Hvis der ikke kan opnås en aftale, eller der indgås en delvis aftale mellem forældrene, eller hvis en sådan aftale synes at være i modstrid med barnets interesser, skal retten tage stilling til udøvelse af forældremyndigheden afhængig af de ønsker, der fremsættes af forældrene og af barnet, hvis det er gammelt nok, af situationen og de konkrete forhold. Retten kan afgøre følgende spørgsmål:

- udøvelse af fælles eller ene forældremyndighed (se punkt 2),

- hvor barnet skal registreres i folkeregistret (= barnets bopæl),

- nærmere retningslinjer for barnets bopæl (er der ikke indgået en aftale, foretrækkes en ligelig bopælsdeling for barnet, når mindst én af forældrene ønsker dette. Anses dette ikke som den bedste løsning, kan der også træffes afgørelse om en udvidet sekundær bopæl eller andre ordninger. Familieretten tager højde for barnets og forældrenes konkrete forhold og interesser),

- underholdsbidrag (begge forældre skal inden for mulighedernes grænser betale udgifterne til barnets bolig, underhold, sundhed, opsyn, opdragelse, uddannelse og udvikling).

Retten kan ligeledes træffe afgørelse om barnets opdragelse og uddannelse. Parterne kan rette henvendelse til retten om spørgsmål, som f.eks. deling af ferieperioder mellem forældrene, deling af visse udgifter, tilmelding til en skole osv. Det vil afhænge af det konkrete tilfælde.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Det forhold, at en af forældrene har eneforældremyndighed, giver ikke carte blanche til alene at træffe alle beslutninger vedrørende barnet. Det kommer an på, hvad der er besluttet i det konkrete tilfælde. I øvrigt (se punkt 2) beholder den anden forælder retten til at følge barnets opdragelse.

Hvis en forælder flytter med barnet uden at underrette den anden forælder, får det betydning for barnets bopæl, for retten til samkvem med barnet osv. I det tilfælde kan den part, der ikke er blevet underrettet, eller som ikke er enig, rette henvendelse til familieretten (civillovbogens artikel 374 og 387a) eller i hastetilfælde til hastesagsdommeren (juge des référés) (retsplejelovens artikel 584, stk. 4).

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

(Se punkt 2). Det betyder, at de begge udøver og fortsætter med at udøve de rettigheder, der følger med forældremyndighed (udøvelse af forældremyndigheden, udøvelse af retten til at opdrage barnet, forvalte og udnytte brugsretten til barnets aktiver), og ingen af forældrene kan alene træffe en beslutning, der forhindrer den anden i at udøve disse rettigheder. De skal således have den anden forælders samtykke for at kunne handle. Hvad angår forældremyndigheden, træffer den forælder, som barnet bor hos, når som helst beslutninger, der vedrører daglige rutiner, social omgang, osv. Hvad angår tredjemand (i god tro), forventes begge forældre at handle med den andens samtykke, når de alene træffer en beslutning i deres egenskab af indehaver af denne myndighed (civillovbogens artikel 373).

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

I henhold til retsplejelovens artikel 572a, stk. 4, træffer familieretten afgørelse i sager om forældremyndighed, bopæl og retten til samkvem med det mindreårige barn. De dokumenter, der skal vedlægges, afhænger af sagens karakter.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Visse sager, der er underlagt familierettens kompetence, herunder sager vedrørende forældremyndighed, bopælsretten og retten til samkvem, anses i henhold til loven som hastesager og kan indledes ved kontradiktorisk begæring, stævning eller fælles begæring. Her træffes der afgørelse om anvendelse af foreløbige forholdsregler. Indledes sagen ved stævning, er fristen mindst to dage (se retsplejelovens artikel 1035, stk. 2). I andre tilfælde finder det forberedende retsmøde sted senest 14 dage efter indgivelsen af begæring til justitssekretæren (retsplejelovens artikel 1253b/4, §2).

Vedrører sagen mindreårige, skal parterne møde personligt til det forberedende retsmøde og til de retsmøder, hvor spørgsmål vedrørende barnet vil blive diskuteret, samt de mundtlige forhandlinger (retsplejelovens artikel 1253b/2, stk. 1 og 2). Mindreårige kan høres i alle procedurer, der angår dem, i forhold til forældremyndigheden, bopælsretten og retten til samkvem (retsplejelovens artikel 1004/1, §1).

12 Kan jeg få retshjælp?

De almindelige retsregler finder anvendelse (se "Retshjælp - Belgien").

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

I forbindelse med en skilsmisse efter fælles overenskomst er parterne enige om reglerne for forældremyndighed, statsadvokaten har udtalt sig, og familieretten har godkendt de indgåede aftaler og bevilget skilsmisse; det er i princippet ikke relevant at appellere.

I andre konkrete tilfælde er det muligt at appellere en afgørelse om forældremyndighed inden for en frist, der normalt er en måned. Denne frist gælder fra tidspunktet for dommens afsigelse eller forkyndelse (appel af en kendelse afsagt efter begæring fra en af parterne). Nu og da forlænges datoen for afsigelse af dommen (f.eks. efter anmodning fra statsadvokaten) for at forlænge fristen.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Den familieret, der har fastsat barnets samkvem med den ene eller anden forælder, eller som har fastsat en forælders eller endda en tredjemands ret til samkvem med barnet, skal efterfølgende lade sin afgørelse ledsage af tvangsforanstaltninger (civillovbogens artikel 387b, §1, stk. 5). Retten fastsætter, hvilke foranstaltninger der er tale om, og hvordan de skal udøves af hensyn til barnets interesser, og udpeger om nødvendigt de personer, der er bemyndiget til at ledsage stævningsmanden med henblik på fuldbyrdelse af afgørelsen. Familieretten kan idømme en tvangsbøde for at sikre, at afgørelsen efterleves.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Siden den 1. marts 2005 og i medfør af forordning nr. 2201/2003, den såkaldte "Bruxelles IIa"-forordning, anerkendes alle afgørelser om forældremyndighed truffet i en medlemsstat (undtagen Danmark) i princippet automatisk. Bortset fra afgørelser om samkvem og afgørelser om barnets tilbagevenden i tilfælde af bortførelse kræver fuldbyrdelse imidlertid, at der indgives en eksekvaturbegæring til familieretten, der træffer afgørelse ifølge proceduren for sager om foreløbige forholdsregler.

Denne forenkede procedure finder imidlertid ikke anvendelse på afgørelser, der er truffet før denne dato uden for rammerne af en skilsmisseprocedure. I det tilfælde skal den sædvanlige procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse følges.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Alle interesserede parter kan henvende sig til familieretten for at få forhindret, at en afgørelse truffet i en anden medlemsstat anerkendes. Retten kan suspendere proceduren, hvis den omhandlede afgørelse er genstand for appel i oprindelseslandet.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

De belgiske retter anvender i princippet loven i det land, hvor barnet har sin sædvanlige bopæl.

Dog vil retten i det land, hvis nationalitet barnet har, blive anvendt, hvis førstnævnte ret ikke giver mulighed for at sikre den nødvendige beskyttelse af personen og dennes aktiver. Den belgiske ret finder anvendelse, hvis det viser sig materielt eller juridisk umuligt at træffe de foranstaltninger, der er foreskrevet i den gældende udenlandske ret.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.

This webpage is part of an EU quality network

Sidste opdatering: 15/12/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.